

رابطه عملکرد خانواده و سبک‌های مقابله‌ای در برابر فشارهای روانی با شادکامی در دانش آموزان پایه دوازدهم شهر صومعه سرا

محمد شفقت کارشناس ارشد بالینی

Mohammad Shafaghat M.A of Clinical Psychology

چکیده

اهمیت خانواده به اندازه‌ای است که سلامت و بالندگی هر جامعه‌ای وابسته به سلامت و رشد خانواده‌های آن است. راهبردهای مقابله‌ای از راهبردهای شناختی و رفتاری است که به منظور برطرف کردن مطالبات زندگی روزمره به کار می‌رود. شادی احساس اطمینان و رضایت است، هر کس از راه و روش خاص شاد می‌شود. این پژوهش با هدف تعیین رابطه بین عملکرد خانواده و سبک‌های مقابله‌ای در برابر فشارهای روانی با شادکامی در دانش آموزان متوسطه دوم پایه دوازدهم شهر صومعه سرا مورد بررسی قرار گرفت جامعه آماری این پژوهش ۳۱۷ نفر دانش آموزان متوسطه دوم پایه دوازدهم در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بودند و نمونه به اندازه ۱۷۵ نفر از جامعه به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب گردید. طرح پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی بین متغیرها می‌باشد، ابزار پژوهش پرسشنامه عملکرد خانواده بلوم، پرسشنامه راهبردهای مقابله با استرس (اندلر و پارکر) و پرسشنامه شادکامی آکسفورد بود. که دانش آموزان این پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی از میانگین انحراف استاندارد و در بخش آمار استنباطی از آزمون همبستگی و رگرسیون چندگانه (مدل گام به گام) استفاده شده است نتایج حاصل از داده‌ها نشان داد که بین عملکرد خانواده و سبک‌های مقابله‌ای در برابر فشارهای روانی با شادکامی همبستگی معنی دار وجود دارد بدین صورت سبک‌های مقابله‌ای مسئله مدار و هیجان مدار، با شادکامی همبستگی مثبت و سبک مقابله اجتنابی با شادکامی همبستگی منفی دارد. کلید واژه‌ها: عملکرد خانواده، سبک‌های مقابله‌ای در برابر فشارهای روانی، شادکامی

۱-۱- مقدمه

عملکرد خانواده به توانایی آن در هماهنگی با تغییرات، حل تضادها با تعارضات، همبستگی بین اعضاء و موفقیت در اعمال الگوهای انضباطی، رعایت، حد و مرز بین افراد اجرای مقررات و اصول حاکم بر این نهاد یا هدف حفاظت از کل سیستم خانواده مربوط است. تغییرات کمی و کیفی در فرآیند فوق باعث شکل گیری متفاوت، در خانواده و در مواردی نیز به رغم اینکه می‌تواند پشتوانه‌ای برای سلامت رفتاری افراد باشد خود مشکلات رفتاری خاصی ایجاد می‌کند به عوامل متعددی بستگی دارد. بر هیچ کس پوشیده نیست که خانواده ما من آرامش و جایگاه به شکوفایی رساندن استعدادهاست. افراد در درون خانواده از هم تأثیر می‌پذیرند و برهم تأثیر می‌گذارند. مسلماً شکوفایی افراد خانواده، متأثر از عملکرد درونی خانواده است. در پی تبیین‌های مختلفی که جهت شناسایی، سبب شناسی اختلالات روانی صورت گرفته است، خانواده درمانگران پویایی‌های متعامل درون خانواده را مورد بررسی قرار داده‌اند و بر این عقیده‌اند که مشکل روانی به هر دلیل که بروز کرده باشد، باید شبکه روابط و مرادواتی که فرد در آن قرارداد، مورد بررسی قرار گیرد (فرانکلین و هافریر، ۲۰۰۰). علاوه بر انتظارات فشار روانی، عامل دیگر در سلامت یا قابلیت عملکرد خانواده سهیم است. ساخت/ سازمان است، اشکال گوناگونی از خانواده در جامعه وجود دارند

۱. Frahclin

۲. Haferay

برخی در اداره کردن وقایع زندگی بهتر از دیگر عمل می کنند. برای مثال خانواده که ساخت خشک و غیرقابل انعطافی دارد. ممکن است در موقعیت بحرانی به بهترین نحو ممکن پاسخ دهد. حال آنکه خانواده ای که ساخت انعطاف پذیری دارد ممکن است در شرایط باز آفرینش بهتری عملکرد را داشته باشد نقشهایی که اعضای خانواده را به فعل در می آورند. باتوجه به سلامت خانواده فرق می کنند برای نمونه «همبستگی سازمان یافته» سنت گرایی (براساس) نقش جنسی، انعطاف پذیری مبتنی برنقش، و «نقشهای مشترک» با سلامت شوهران همبستگی بالایی دارد حال آنکه، همبستگی سازمان یافته و مشارکت ورزی «تمایز یافته» با سلامت زنان در خانواده های طبقه متوسط همبسته است.

۳-۲- طرح پژوهش

هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه عملکرد خانواده و سبک های مقابله ای در برابر فشارهای روانی با شادکامی می باشد روش پژوهش از نوع همبستگی می باشد. در اینگونه تحقیقات پژوهشگر به دنبال بررسی رابطه ای احتمالی و میزان همبستگی بین متغیرهای ذکر شده در تحقیق می باشد. از این رو هدف کشف رابطه ای علی نسبت بلکه تبیین وجود رابطه جهت ارتباط و معنا داری آن می باشد.

۳-۴- نمونه و روش نمونه گیری

از میان مدارس پیش دانشگاهی دخترانه شهر صومعه سرا دو مدرسه پیش دانشگاهی به صورت تصادفی انتخاب شد و پرسشنامه های عملکرد خانواده بلوم و پرسشنامه سبک های مقابله اندلر و پرسشنامه شادکامی بر روی ۱۷۵ نفر دانش آموزان اجرا شد که از بین دانش آموزان پایه دوازدهم شهر صومعه سرا با توجه به جدول مورگان ۱۷۵ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و شیوه نمونه گیری تصادفی ساده می باشد.

۳-۵- شیوه جمع آوری اطلاعات

پژوهشگر پس از کسب مجوز از اداره آموزش و پرورش و هماهنگی های لازم با مدیران مدارس به کلاس رفته و توضیحات لازم درمورد پرسشنامه ارائه شد و از دانش آموزان خواسته شد که به پرسشنامه ها را به دقت مطالعه کرده و به طور صادقانه به آنها پاسخ دهند در ضمن به آنان یادآوری شد که اطلاعات آنها به صورت محرمانه خواهد بود اول پرسشنامه عملکرد خانواده در بین دانش آموزان توزیع شد و بعد پرسشنامه های سبک های مقابله ای و شادکامی و دانش آموزان به پرسشنامه های مذکور پاسخ دادند.

۳-۶- ابزار پژوهش:

در این پژوهش محقق از سه پرسشنامه استفاده کرده است که عبارتند از: ۱- پرسشنامه عملکرد خانواده بلوم (ffs) ۲- پرسشنامه مقابله با موقعیت های فشار زا (CISS) اندلر و پارکر ۳- پرسشنامه شادکامی آکسفورد.

۳-۴- تجزیه و تحلیل توصیفی داده ها و اطلاعات پژوهش

مشخصه های آماری متغیرهای پژوهش در جدول ۱،۴ نمایش داده شده است.

جدول ۱-۴ مشخصه های آماری متغیرملاک شادکامی و متغیر پیش بینی کننده عملکرد خانواده و سبک های مقابله ای (مساله مدار، هیجان مدار و اجتنابی)

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	بیشینه نمرات	کمینه نمرات
شادکامی	۴۷/۰۴	۰/۴۷۲	۶۹	۳۶
عملکرد خانواده	۶۶/۹۶	۳/۰۳۹	۷۴	۵۹
مساله مدار	۷۵/۶۲	۴/۶۴۲	۹۳	۵۸
هیجان مدار	۳۶/۲۹	۵/۰۳۸	۵۷	۲۴
اجتنابی	۴۷/۱۵	۴/۱۷۱	۶۱	۲۰

نتایج جدول ۱-۴ نشان می دهد که میانگین شادکامی ۴۷/۰۴، انحراف استاندارد شادکامی ۰/۴۷۲، میانگین عملکرد خانواده ۶۶/۹۶، انحراف استاندارد عملکرد خانواده ۳/۰۳۹، میانگین مساله مدار ۷۵/۶۲ و انحراف استاندارد مساله مدار ۴/۶۴۲، میانگین هیجان مدار ۳۶/۲۹ و انحراف استاندارد هیجان مدار ۵/۰۳۸، میانگین اجتنابی ۴۷/۱۵ و انحراف استاندارد اجتنابی ۴/۱۷۱ است.

۳-۴- تحلیل استنباطی داده ها و اطلاعات تحقیق

در بخش آمار استنباطی برای بررسی فرضیه ها از همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه باروش گام به گام استفاده شده است.

۴-۴- بررسی فرضیه های پژوهش

۴-۴-۱- فرضیه اصلی پژوهش

بین عملکرد خانواده و سبک های مقابله ای با شادکامی رابطه وجود دارد.

برای پاسخ دادن به فرضیه های تحقیق فوق رگرسیون چند گانه، استفاده شده است. روش گام به گام پیچیده ترین روش آماری در معادله رگرسیون است. زیرا هر یک از متغیرها بر اساس توالی وارد معادله شده سپس مقدار آن تعیین می شود. اگر اضافه شدن متغیر به مدل کمک کند باقی مانده، اما در این حالت کلیه متغیرهای باقی مانده در مدل مورد آزمون مجدد قرار می گیرند تا مشخص شود که هنوز در موفقیت مدل سهمیم هستند، در غیر این صورت حذف می شوند. بنابراین در استفاده از این مدل باید اطمینان حاصل کرد که کمترین تعداد از متغیرهای پیش بین در مدل باقی بماند. که نتیجه در جداول زیر ارائه شده است.

جدول ۴،۲ همبستگی های متقابل متغیر ملاک شادکامی و متغیر پیش بینی کننده عملکرد خانواده و سبکهای مقابله ایی (مساله مدار، هیجان مدار و اجتنابی)

متغیرها	شادکامی	عملکرد خانواده	مساله مدار	هیجان مدار	اجتنابی
متغیر ملاک: شادکامی	—	۰/۳۱۴**	۰/۱۶۷*	۰/۶۵۷**	-۰/۱۷۵*
متغیر پیش بین: عملکرد خانواده	—	—	۰/۰۱۲	۰/۲۰۶**	-۰/۲۶۲**
مساله مدار	—	—	—	۰/۱۸۵*	-۰/۰۹۸
هیجان مدار	—	—	—	—	-۰/۰۸۸
اجتنابی	—	—	—	—	—

داده های جدول ۲-۴ نشان می دهد که: ۱- عملکرد خانواده و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد. ($r=0/314, p=0/001$) چون سطح معناداری $p=0/001$ از $p=0/01$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/01$ معنادار است همچنین این همبستگی مثبت مستقیم است، یعنی با افزایش نمره عملکرد خانواده، نمره شادکامی افزایش می یابد و بالعکس. ۲- بین مساله مدار و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد ($r=0/167, p=0/001$) چون سطح معناداری $p=0/001$ از $p=0/05$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/05$ معنادار است همچنین این همبستگی مثبت مستقیم است، یعنی با افزایش نمره مساله مدار، نمره شادکامی افزایش می یابد و بالعکس. ۳- بین هیجان مدار و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد. ($r=0/657, p=0/001$) چون سطح معناداری $0/001$ از $p=0/01$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/01$ معنادار است همچنین این همبستگی مثبت مستقیم است، یعنی با افزایش نمره مساله مدار، نمره شادکامی افزایش می یابد و بالعکس. ۴- بین اجتنابی و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد. ($r=-0/175, p=0/021$) چون سطح معناداری $p=0/021$ از $p=0/05$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/05$ معنادار است همچنین این همبستگی منفی است، یعنی با افزایش نمره اجتنابی، نمره شادکامی کاهش می یابد و بالعکس.

جهت تعیین بهترین پیش بینی کننده ی شادکامی از بین متغیرهای پیش بینی کننده از مدل رگرسیون با روش گام به گام استفاده شده است. قابل ذکر است که متغیر هیجان مدار، عملکرد خانواده وارد معادله شده است نتایج حاصل در جدول ۳،۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ خلاصه تحلیل رگرسیون گام به گام متغیر هیجان مدار و عملکرد خانواده

متغیرهای گام	R	R^2	ΔR^2	خطای استاندارد
پیش بینی کننده گام اول هیجان مدار	۰/۶۵۷	۰/۴۳۱	۰/۴۲۸	۴/۱۳۹
دوم هیجان مدار، عملکرد خانواده	۰/۶۸۲	۰/۴۶۵	۰/۴۵۸	۴/۰۲۷

نتایج جدول فوق نمایانگر این است که متغیر هیجان مدار قادر به توجیه ۴۳/۱ درصد واریانس شادکامی ($R^2 = 0/431$) شده است. با اضافه شدن متغیر عملکرد خانواده به هیجان مدار در مدل دوم باعث اضافه شدن ۴۳ درصد به واریانس شادکامی شده است ($R^2 = 0/465$) و توانسته است حدود ۴۶ درصد واریانس شادکامی را توجیه کنند.

جدول ۴-۴ آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنی دار بودن رگرسیون هیجان مدار و عملکرد خانواده

شاخص آماری منبع تغییرات	مجموع مجذورات SS	درجه آزادی df	میانگین مجذورات ms	آزمون F	سطح معناداری
رگرسیون متغیر هیجان مدار	۲۲۴۷/۰۸۸	۱	۲۲۴۷/۰۸۸		
باقی مانده	۲۹۶۳/۶۳۲	۱۷۳	۱۷/۱۳۱	۱۳۱/۱۷۲	۰/۰۰۱
جمع کل	۵۲۱۰/۷۲۰	۱۷۴	-		
رگرسیون متغیر هیجان مدار، عملکرد خانواده	۲۴۲۰/۸۰۸	۲	۱۲۱۰/۴۰۴		
باقی مانده	۲۷۸۹/۹۱۲	۱۷۲	۱۶/۲۲	۷۴/۶۲۲	۰/۰۰۱
جمع کل	۵۲۱۰/۷۲۰	۱۷۴	-		

با توجه به نتایج جدول فوق چون F محاسبه شده متغیر هیجان مدار در سطح ۰/۰۱ معنادار است ($p = 0/01$ ، $f(1,173)$) بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان نتیجه می گیریم که بین متغیر هیجان مدار با شادکامی رابطه وجود دارد و متغیر هیجان مدار قدرت پیش بینی متغیر ملاک شادکامی را دارد. و همچنین F محاسبه شده متغیر عملکرد خانواده در سطح ۰/۰۱ معنادار است ($p = 0/01$ ، $f(2,172)$) بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان نتیجه می گیریم که بین متغیر عملکرد خانواده با شادکامی رابطه وجود دارد و متغیر عملکرد خانواده قدرت پیش بینی متغیر ملاک شادکامی را دارد.

جدول ۴-۵ تحلیل رگرسیون (متغیرهایی که با استفاده از مدل گام به گام وارد معادله رگرسیون شده اند)

شاخصها تغییرات	منبع	ضریب تفکیکی رگرسیون (B)	خطای معیار	ضریب تفکیک رگرسیون (B)	استاندارد	آزمون T برای شیب خط رگرسیون	سطح معناداری
مقدار ثابت	۲۱/۱۵۵						
هیجان مدار	۰/۷۱۳	۰/۰۶۲	۰/۰۶۵۷	۱۱/۴۵۲		۰/۰۰۱	
مقدار ثابت	۰/۱۷۱						
هیجان مدار	۰/۶۷۲	۰/۰۶۲	۰/۶۱۸	۱۰/۸۴۱		۰/۰۰۱	
عملکرد خانواده	۰/۳۳۶	۰/۱۰۳	۰/۱۸۷	۳/۲۷۳		۰/۰۰۱	

با توجه به نتایج جدول ۴-۵ نشان می‌دهد که چون t محاسبه شده برای بررسی معنی داری شیب خط رگرسیون (b) برای متغیر هیجان مدار در سطح $0/01$ معنی دار است. ($t=11/452$ $p = 0/01$) بنابراین قدرت پیش بینی هیجان مدار برای شادکامی از لحاظ آماری معنادار است. و همچنین t محاسبه شده برای متغیر عملکرد خانواده در سطح $0/01$ معنی دار است. ($t=3/273p = 0/05$) بنابراین قدرت پیش بینی عملکرد خانواده برای شادکامی از لحاظ آماری معنادار است. اما قضاوت در مورد سهم و نقش متغیر هیجان مدار و عملکرد خانواده در پیش بینی متغیر ملاک شادکامی را باید به مقادیر ضریب استاندارد تفکیکی رگرسیون (B) واگذار کرد. زیرا این مقدار استاندارد شده بوده امکان مقایسه و تعیین سهم نسبی هر یک از متغیرها را فراهم می‌سازد که در جدول ۶،۴ گزارش شده است.

جدول شماره ۴-۶: سهم و نقش متغیر پیش بینی کننده (هیجان مدار و عملکرد خانواده) در پیش بینی تغییرات متغیر ملاک شادکامی

متغیر ملاک شادکامی	نمرات اندازه ایجاد تغییر در انحراف معیار	نمرات میزان پیش بینی تغییر متغیر	متغیر پیش بین (هیجان مدار و عملکرد خانواده)
متغیر ملاک به ازاء یک واحد تغییر در انحراف استاندارد هر یک از متغیرهای پیش بینی کننده براساس بتای استاندارد بدست آمده	ملاک با توجه به معادله رگرسیون گام به گام براساس مقادیر بتا استاندارد توسط متغیرهای پیش بینی کننده		
۰/۰۶۲	۰/۰۶۵۷	هیجان مدار X1	
۰/۱۰۳	۰/۱۸۷	عملکرد خانواده X2	

داده‌های جدول ۴-۵ بر اساس ضریب تفکیکی رگرسیون (b) متغیر پیش بینی کننده (هیجان مدار و عملکرد خانواده) به این صورت وارد معادله رگرسیون شدند:

در مدل اول متغیر هیجان مدار وارد معادله شده و معادله آن به صورت زیر تنظیم گردیده است.

$$\hat{Y} = a + b_1 x_1$$

با جایگزینی مقدار جدول ۴-۶ معادله فوق در گام اول به صورت زیر بدست می‌آید

$$\text{(متغیر هیجان مدار)} \times (0/713) + 21/155 = \text{شادکامی}$$

با توجه به نتایج جدول ۴-۶ نشان می‌دهد که به توجه به مدل گام به گام متغیر هیجان مدار به عنوان مؤثرترین متغیر در شادکامی وارد معادله رگرسیون شده است و توانسته به میزان $57/6$ درصد تغییرات متغیر ملاک (شادکامی) را پیش بینی کند و در حالی که یک واحد تغییر در انحراف استاندارد متغیر هیجان مدار باعث می‌شود تا انحراف استاندارد متغیر ملاک شادکامی به میزان $0/062$ تغییر نماید.

در مدل دوم متغیر هیجان مدار، عملکرد خانواده وارد معادله شده و معادله آن به صورت زیر تنظیم گردیده است

با جایگزینی مقدار جدول ۴-۵ معادله فوق در گام دوم به صورت زیر بدست می‌آید

$$\hat{Y} = a + b_1 x_1 + b_2 x_2$$

$$\text{(متغیر عملکرد خانواده)} \times (0/336) + \text{(متغیر هیجان مدار)} \times (0/672) + 0/171 = \text{شادکامی}$$

بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین میزان عملکرد خانواده و سبک‌های مقابله ایی با شادکامی رابطه وجود دارد، تأیید می‌شود.

۴-۴-۲- فر ضیه فرعی اول تحقیق:

بین سبک مقابله ایی مساله مدار با شادکامی رابطه وجود دارد.

جدول ۷-۴ همبستگی های متقابل متغیر سبک مساله مدار با شادکامی

متغیر	p	n	r
سبک مقابله ایی مساله مدار با شادکامی	۰/۰۲۷	۱۷۵	۰/۱۶۷*

* $p < 0/05$

نتایج جدول ۷-۴ نشان می دهد که بین سبک مقابله ایی مساله مدار با شادکامی رابطه معناداری از لحاظ آماری وجود دارد ($r = 0/167, p = 0/027$) همچنین البته این همبستگی مثبت مستقیم است. چون سطح معناداری $p = 0/027$ از $p = 0/05$ کوچکتر است بنا براین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/05$ معنادار است. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین سبک مقابله ایی مساله مدار با شادکامی رابطه وجود دارد، با $0/95$ اطمینان تایید می شود.

۴-۴-۳- فر ضیه فرعی دوم تحقیق:

بین سبک مقابله ایی هیجان مدار با شادکامی رابطه وجود دارد.

جدول ۸-۴ همبستگی های متقابل متغیر بین سبک مقابله ایی هیجان مدار با شادکامی

متغیر	p	n	r
بین سبک مقابله ایی هیجان مدار با شادکامی	۰/۰۰۱	۱۷۵	۰/۶۵۷**

** $p < 0/01$

نتایج جدول ۸-۴ نشان می دهد که بین سبک مقابله ایی هیجان مدار با شادکامی رابطه معناداری از لحاظ آماری وجود دارد ($r = 0/657, p = 0/001$) همچنین البته این همبستگی مثبت مستقیم است. چون سطح معناداری $p = 0/001$ از $p = 0/01$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/01$ معنادار است. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین سبک مقابله ایی هیجان مدار با شادکامی رابطه وجود دارد، با $0/99$ اطمینان تایید می شود.

۴-۴-۴- فر ضیه فرعی سوم تحقیق:

بین سبک مقابله ایی اجتنابی یا شادکامی رابطه وجود دارد.

جدول ۹-۴ همبستگی های متقابل متغیر بین سبک مقابله ایی اجتنابی با شادکامی

متغیر	p	n	r
سبک مقابله ایی اجتنابی			
یاشادکامی	۰/۰۲۱	۱۷۵	-۰/۱۷۵*

* $p < ۰/۰۵$

نتایج جدول ۹-۴ نشان می دهد که بین سبک مقابله ایی اجتنابی با شادکامی رابطه معناداری از لحاظ آماری وجود دارد ($r = ۰/۱۷۵$, $p = ۰/۰۲۱$) همچنین البته این همبستگی منفی معکوس است. چون سطح معناداری $p = ۰/۰۲۱$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $۰/۰۵$ معنادار است. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین سبک مقابله ایی اجتنابی با شادکامی رابطه وجود دارد، با $۰/۹۵$ اطمینان تایید می شود.

۴-۴-۵- فر ضیه فرعی چهارم تحقیق:

بین عملکرد خانواده با شادکامی رابطه وجود دارد.

جدول ۱۰-۴ همبستگی های متقابل متغیر بین متغیر عملکرد خانواده با شادکامی

متغیر	p	n	r
عملکرد خانواده			
یاشادکامی	۰/۰۰۰۱	۱۷۵	۰/۳۱۴**

** $p < ۰/۰۱$

نتایج جدول ۱۰-۴ نشان می دهد که بین عملکرد خانواده با شادکامی رابطه معناداری از لحاظ آماری وجود دارد ($p = ۰/۰۰۰۱$) همچنین این همبستگی مثبت مستقیم است. چون سطح معناداری $p = ۰/۰۰۰۱$ از $p = ۰/۰۱$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $۰/۰۱$ معنادار است. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین عملکرد خانواده با شادکامی رابطه وجود دارد، با $۰/۹۹$ اطمینان تایید می شود.

۵-۲ بحث و نتیجه گیری

خانواده از ارکان عمده و نهادهای اصلی هر جامعه و یکی از طبیعی ترین گروههای است که می توانند نیازهای مادی، عاطفی، تکاملی و همچنین نیازهای معنوی انسانها را بر طرف نماید. این واحداجتماعی مبدأ بروز عواطف انسانی و کانون صمیمانه ترین روابط تعاملات بین فردی است. اهمیت خانواده به اندازه ای است که سلامت و بالندگی هر جامعه ای وابسته به سلامت و رشد خانواده های آن است و هیچ یک از آسیب های اجتماعی فارغ از تأثیر خانواده پدید نیامده است.

راهبردهای مقابله در برابر فشار روانی مجموعه از راهبردهای شناختی و رفتار است به منظور برطرف کردن مطالبات زندگی روزمره به کار می رود. راهبردهای مقابله شامل افکار، احساسات و اعمالی هستند که در موقعیت های مختلف فرا خوانده می شود تا از فشارهای روانی بکاهند (فردریکسون). شادی و شادمانی همانند خوشبختی امری نسبی است هر کس از چیزی و به راه

روش خاصی شاد می شود بنا به یافته های روان شناسان وقتی انسان خوشحال است دنیا را دلپذیرتر می یابد، بهتر و آسانتر تصمیم می گیرد، روابط او با محبت آمیز تر و استوارتر می شود به یاری دادن به یگران آماده گی بیشتری دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی بین عملکرد خانواده و سبک های مقابله ای در برابر فشارهای روانی با شادکامی انجام گرفته است. همان طور که قبلاً اشاره شده سوالات پژوهشی این بود که آیا بین عملکرد خانواده و سبک های مقابله ای در فشارهای روانی با شادکامی روابط وجود دارد؟ برای پاسخ گویی به این سوالات لازم است به تفسیر یافته ها و فرضیه های پژوهش بپردازیم.

بین عملکرد خانواده و سبک های مقابله ای در برابر فشارهای روانی با شادکامی رابطه معنی دار وجود دارد.

یافته های حاصل از این پژوهش نشان داد که بین عملکرد خانواده و سبک های مقابله ای با شادکامی رابطه معنادار وجود دارد. ($r=0/314$, $p=0/001$) چون سطح معناداری $p=0/001$ از $p=0/01$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/01$ معنادار است این همبستگی مثبت مستقیم است، یعنی با افزایش نمره عملکرد خانواده، نمره شادکامی افزایش می یابد و بلعکس ۲- بین سبک مسئله مدار و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد ($r=0/167$, $p=0/001$) چون سطح معناداری $p=0/001$ از $p=0/05$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/05$ معنادار است همچنین این همبستگی مثبت مستقیم است، یعنی با افزایش نمره مسئله مدار، نمره شادکامی افزایش می یابد و بلعکس ۳- بین سبک هیجان مدار و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد.

($r=0/657$, $p=0/001$) چون سطح معناداری $p=0/001$ از $p=0/01$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/01$ معنادار است همچنین این همبستگی مثبت مستقیم است، یعنی با افزایش نمره مسئله مدار، نمره شادکامی افزایش می یابد و بلعکس ۴- بین سبک اجتنابی و شادکامی رابطه معناداری وجود دارد. ($p=0/21$ از $p=0/05$) و چون سطح معناداری $p=0/05$ از $p=0/05$ کوچکتر است بنابراین ضریب همبستگی محاسبه شده از لحاظ آماری در سطح $0/05$ معنادار است همچنین این همبستگی منفی است یعنی با افزایش نمره اجتنابی، نمره شادکامی کاهش می یابد و بلعکس. بنابراین فرضیه اول تأیید می شود. نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر با پژوهش های که جنبه های از پژوهش حاضر را مورد بررسی قرار دادند از جمله باقری و همکاران (۱۳۸۹) و روحانی و معنوی پور (۱۳۸۷) و کدیور و همکاران (۱۳۸۳) و بیرامی و همکاران (۱۳۹۰) و داینر و همکاران (۲۰۰۰) و فارنهام و چنچ (۱۹۹۷) و کارین و آلبرلستین (۲۰۰۳) همسو بوده است. باقری و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی در مورد رابطه سبک های مقابله ای و جو خانوادگی انجام دادند که بین سبک های مقابله ای و جو خانواده گی با شادکامی همبستگی معنادار وجود دارد.

داینر و همکاران (۲۰۰۰) در پژوهشی نشان دادند که بین سبک های مقابله ای با شادکامی رابطه وجود دارد تبیین احتمالی این است که از این رو همه سبک های مقابله ای می تواند مفید و مناسب باشد استفاد از سبک های مقابله با استرس است که می تواند از تأثیر استرس ها بر سلامت روانی فرد بکاهد در نتیجه، به سازگاری و انطباق هر چه بیشتر بیانجامد. فرایند مقابله عمدتاً از فعالیتها و اقدامات شناختی برای ممانعت، مدیریت یا کاهش استرس است در این مقابله، پاسخ های رفتاری آموخته شده از طریق محدود سازی و اهمیت خطرناک یا ناخوشایند استرس را کاهش می دهد. و رضایت از زندگی و کیفیت (از دیدگاه فرد) با مفهوم شادکامی پیوند نزدیکی دارد؛ رضایت بیشتر و کیفیت بالاتر؛ یعنی شادی بیشتر یعنی هر چه عملکرد خانواده و رضایت زندگی بیشتر باشد شادکامی فرد هم افزایش می یابد یکی از راهبردهای مقابله ای سبک مسئله مدار است که با روشهای مسئله مدار و مشورت گرفتن از دیگران و حمایت اجتماعی و برخورد منطقی در مواجهه با مشکل با افزایش شادکامی می شود از سوی دیگر، به طور کلی می توان روشهای مقابله ای گفت که اشخاص رشد یافته، منطقی و متعادل معمولاً در برخورد با مشکلات و استرس ها، بیشتر به روش های مسئله مدار متوسل می شوند. افراد از سبک های مقابله ای کارآمد شامل خوشبینی، سلامت، آرامش، تمرکز بر جنبه های مثبت، حفظ تقویت رابطه با دوستان و تعلق خاطر برای حل مسئله برخوردارند.

منابع فارسی

- ابوالقاسمی شهنام(۱۳۹۰). روانشناسی پزشکی و نوروسایکولوژی، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی.
- اتکینسون، ریتال؛ اتکینسون، ریچاد سی، اسمیت، ادوارد ای؛ بم داریل ج؛ هوکسما، سوزان نولن(۱۳۸۵). زمینه روان شناسی هیلگارد ترجمه محمد نقی براهنی و همکاران، انتشارات رشد.
- احمدوند، محمدعلی(۱۳۸۹). بهداشت روانی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور.
- احدی، حسن؛ جمهری، فرهاد(۱۳۸۵). روانشناسی رشد، تهران، انتشارات بنیاد.
- اعزازی، شهلا(۱۳۹۱). جامعه شناسی خانواده، تهران، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان.
- انجمن روانپزشکی آمریکا (۲۰۰۰). DSM-IV-TR تجدید نظر شده راهنمایی تشخیص و آماری اختلالهایی روانی، ترجمه رضا نیکخو (۱۳۸۱). هامایاک آوادیس، تهران، انتشارات سخن.
- امیدیان، مرتضی(۱۳۸۸). بررسی وضعیت سلامت عمومی و شادکامی در دانشجویان دانشگاه یزد. مطالعات تربیتی و روان شناسی دانشگاه فردوسی، دوره دهم، شماره ۱ ص ۱۰۲-۱۰۷.
- اصلانی، خ.(۱۳۸۳). نقش مهارتهای ارتباطی و کارآیی خانوادگی دانشجویان متأهل. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران.
- برک، لورا(۱۳۸۹). روان شناسی رشد، ترجمه یحیی سید محمدی، جلد دوم، تهران، انتشارات ارسباران.

References

- Averill, J. R., & More, T. A. (1993). "Happiness," In M. Lewis, J. M. Handbook of Emotion, 617-632. New York, Guilford Press.
- Averill, J. R., & Nunly, E. P. (1993). "Grief as an emotion and as a disease: A social-constructivist perspective," Journal of Social Issues, 44, 79-95.
- Adler, M. G., & Fagley, N. S. (2005). "Appreciation: Individual differences defining value and meaning as a unique predictor of subjective well-being," Journal of Personality, 73, 412-425.
- Argyle, M. (2001). The psychology of happiness. Great Britain: Routledge.
- Argyle, Martin, M., & Lu, L. (1995). Testing for Stress and Happiness: The role of Social and Cognitive Factors. In Washington, DC: Taylor & Francis.
- Bott, Elizabeth W. (1971). Family and Social Network. London: Tavistock.
- Brunner, Otto. (1978). Vow Ganzen Hous zur Familie, in Heidi Rosenbom (Hrsg), seminar: Family and Gesellschaft. Frankfurt. suhrkamp, S. 83-91.
- Brebner, J. (1998). Happiness and personality, personality and individual Difference, 25, 279-296.
- Bingham, S., & Stryker, S. (1995). Things will be different for my daughter: A practical guide to building her self-esteem and self-resilience. New York: Penguin Books.
- Boldwin, A. L., Boldwin, C. P., Kasser, T. Zax, M. Sameroff, A., & Sifer, R. B. (1993). Contextual risk: Risk and resiliency during late adolescence. Development and Psychopathology, 5, 741-761.
- Brooks, R. B. (1993). Children at risk: Fostering resilience and hope. American Journal of Orthopsychiatry, 64, 545-553.
- Bowsher, J., & Kepp, S. (1995). Toward an understanding of three control constructs: Personal, self-efficacy and hardiness. Issues in Mental Health Nursing.
- Comos, Bruce E., Williams, Rebecca A. (1990). "Stress, coping, and two parent families." American Journal of Community Psychology, Aug, Vol. 18(4) pp 525-545.

14. Cheng, H., & Furnham, A. (2003). "personality, self-esteem, and demographic predictors of happiness and depression", *Journal of Personality and Individual Differences*, 7, 181-185.
- Diener, E., & Diener, C. (1996). Most are happy. *Psychological Science*, 7, 181-185.
- Diener, E., & Lucas, R. E. (2000). Subjective well-being. In: *Handbook of Emotions* (2nd Ed). New York: Guilford. pp. 325-337.
- Duoué, R. A., & Collins, P. F. (1999). Neurobiology of the structure of personality: Dopamine & facilitation of incentive motivation in personality: Approach-avoidance temperament and goals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82, 804-818.
- Dew, T., & Hubner, E. S. (1998). Adolescent perceived quality of life: An exploratory study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 103-111.
- Depoul, N. (2006). Healthy family functioning relationship advice & relationship tips. *Council for Relationship Studies*, 215, 382-680.
- Dickstein, S. (2007). Family mealtime functioning, maternal depression, and early childhood outcomes. *Journal of Family Psychology*, 12, 23-40.
- Ekman, P., & Friesen, W. V. (1975). *Unmasking the face*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Elliot, A. J., & Thrash, T. M. (2002). Approach-avoidance motivation in personality: Approach and social psychology, 82, 804-818.
- Endler, N. S., & Parker, J. D. (1990). Multidimensional assessment of coping: A critical evaluation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(5), 844-854.
- Endler, N. S., & Parker, J. D. A. (1999). *Coping Inventory for Stressful Situations (CISS): Manual*. Toronto: Multi-Health Systems.
- Feighbaum, S. L., Masi, A. T., & Kaplan, S. B. (1979). Prognosis in rheumatoid arthritis: A longitudinal study of newly diagnosed younger adult patients. *American Journal of Medicine*, 66, 377-384.
- Fallon, B., Fryedberg, E., & Boldero, J. (1993). Perception of family climate and adolescence coping, paper presented at 28th annual conference of the Australian Psychological Society, Gold Coast, (Sept).
- Francis, L. J., Bown, I., Leste, D., & Philpchalk, P. (1998). Happiness stable extraversion: A cross-cultural examination of the Happiness Inventory among students in U.K., U.S.A., Australian, and Canada. *Personality and Individual Differences*, 24, 167-171.
- Franklin, N. B., & Haferbray, B. (2000). *Reacting out family therapy*. New York: Guilford Press.
- Green, S. P., & Saklofske, D. H. (1997). Validity and reliability of the multidimensional, *Journal of Psychoeducational Assessment*, 15, 138-155.
- Huang, Li (2007). Family communication patterns and personality characteristics. *Communication Quarterly*.
- Hansen, L. S. (2007). Integrative life planning: work, family and community. Paper presented at International Round table for the Advancement of Counseling, July, Helsinki, Finland.
- Haren, E., & Mitchell, C. W. (2003). Relationships between the five-factor personality model and coping styles: *Psychology & Education: An Interdisciplinary Journal*, 40(1), 38-49.
- Isen, A. M. (1984). Toward understanding the role of affect in cognition. In R. Wyer & T. Srull (Eds.), *Handbook of social cognitive* (pp. 179-236). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Isen, A. M., Davbman, K. A., & Nowicki, G. P. (1987). Positive affect facilitates creative problem-solving. *Journal of Personality and Social Psychology*. Unpublished manuscript, Cornell University.

- Isen, I.M. & Reeve, G. (2003). The influence of Positive affect on intrinsic motivation. unpublished manuscript, Cornell University.
- Izard, C.E. (1991). The psychology of emotions. New York: Plenum.
- Izard, C.E. (1971). The psychology of emotions. New York: Plenum Press.
- Kardum, I., Krapic, N. (2000). Personality Traits, Stressful life and coping style Early Adolescence, personality and individual Differences, 33, 503-515.
- Kulbok, P.A. & Baldwin, J.H. (1992). From Preventive health behavior to health Promotion, *Advance*, 14, 50-60.
- Koenig, H.G., McCullough, M.E., & Larson, D.B. (2009). Handbook of Religion and Health. New York: Oxford University Press.
- Levenson, R.W. (1999). The intrapersonal functions of emotion. *Cognitive and Emotion*, 13, 481-508.
- Lucas, R.E. & Fujita, F. (2000). Factors influencing the relation between extraversion and pleasant affect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 1139-1156.
- LOHMAN, B.J. & J. ARVIS, P.A. (2000). Adolescent stressors, Coping strategies, and Psychological Health Studied in the family context. *Journal of Youth and Adolescence* Vol. 29 No. 1, 15-43.
- Lyubomirsky, S. (2010). "Why are some people happier than others?" *Journal of American Psychologist*, 65(2), p: 239-249.
- Mishalos, I.C. (1986). Job satisfaction, marital satisfaction, and the quality of life. In F.M. Andrews, & Research on the Quality of life, 51-84. University of Michigan.
- Mecrae, R.R., Casta, P.T. (1991). The Full five Factor model and Ecll Bing, *Personality and social psychology Bulletin*, 17, (2), 227-232.
- Magaletta, P.R. & Oliver, S.M. (1999). The hope construct, will, and ways, their relation with self-efficacy, Optimism, and general well-being. *Journal of clinical psychology*, 55, 539-551.
- Myers, D.G., & Wiever, E. (1950). Who is happy? *Psychological Science*, 6, 10-19.
- Peterson, C. (2000). The future of optimism. *American Psychologist*, 55, 44-55.
- Parsons, Talcott and R.F. Bales. (1955). Family socialization and interacting Process. Jlencoil: Free press.
- perosa S. L & Perosa, M. (1993). "Relationship among Minuchin's structural family model, identity achievement, and coping style." *Journal of Counseling Psychology*, vol. 40, pp. 479-489.

The relationship between family functioning and coping styles against psychological pressures with happiness in the twelfth grade students of Soumesara city

Abstract

The importance of family is such that the health and growth of any society depends on the health and growth of its families. Coping strategies are cognitive and behavioral strategies that are used to meet the demands of daily life. Happiness is a feeling of confidence and satisfaction, everyone is happy in a special way. This research aimed to determine the relationship between family functioning and coping styles against mental pressures with happiness in 12th grade secondary school students in Some Sara city. And the sample size of

13th International Conference on Management & Humanistic Science Research in Iran

Archive of SID

21 September 2023 - Tehran

سیزدهمین کنفرانس بین المللی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران

۳۰ شهریور ۱۴۰۲ - تهران

175 people was selected from the society by random sampling method. The research design is descriptive and correlation between variables, the research tools were Bloom Family Function Questionnaire, Stress Coping Strategies Questionnaire (Andler and Parker) and Oxford Happiness Questionnaire. that the students completed these questionnaires, in order to analyze the data in the descriptive statistics section, the average standard deviation and in the inferential statistics section, correlation and multiple regression tests (step by step model) were used. The results of the data showed that between the family's performance And there is a significant correlation between coping styles against psychological pressures and happiness, thus, problem-oriented and emotion-oriented coping styles have a positive correlation with happiness, and an avoidant coping style has a negative correlation with happiness .

Keywords: family functioning, coping styles against psychological pressures, happiness.